

Postanowienie z dnia 18 maja 2005 r.

III SW 5/05

Pozyskiwanie środków finansowych przez komitet wyborczy po dniu wyborów jest zabronione bez względu na cel, na jaki komitet je wydatkuje (art. 110 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. Nr 46, poz. 499 ze zm.).

Przewodniczący SSN Jerzy Kwaśniewski, Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk, Beata Gudowska, Zbigniew Hajn (sprawozdawca), Roman Kuczyński, Jerzy Kuźniar, Zbigniew Myszka.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 12 maja 2005 r. sprawy ze skargi Komitetu Wyborczego Socjaldemokracja Polska na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej w przedmiocie odrzucenia sprawozdania finansowego.

o d d a l i ł skargę.

U z a s a d n i e

Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą z 21 marca 2005 r. w sprawie sprawozdania wyborczego Komitetu Wyborczego Socjaldemokracja Polska z wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w województwie śląskim w okręgu wyborczym nr 30 odrzuciła sprawozdanie wyborcze Komitetu Wyborczego Socjaldemokracja Polska o przychodach, wydatkach i zobowiązaniach finansowych tego Komitetu z wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadzonych 12 września 2004 r., z powodu naruszenia art. 110 ust. 4 pkt 1 oraz art. 111 ust. 1 ustawy z 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Dz.U. 2001 Nr 46, poz. 499 ze zm. (dalej jako: „Ordynacja wyborcza”).

W uzasadnieniu uchwały Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, że Komitet Wyborczy Socjaldemokracja Polska w okręgu wyborczym nr 30 wykazał w sprawozdaniu przychody/wpływy w wysokości 29.221,25 zł, które były gromadzone na rachunku bankowym [...] w Banku [...] Oddział w W. W ramach tych środków kwota 7.220,00 zł. pochodziła, zgodnie z art. 111 ust. 1 Ordynacji wyborczej, z rachunku Funduszu Wyborczego Socjaldemokracji Polskiej [...]. Ponadto na rachunek bankowy komitetu wpłynęły 27 sierpnia 2004 r. dwie wpłaty w łącznej wysokości 22.000,00 zł., pochodzące z rachunku [...], należące do partii Socjaldemokracja Polska, niebędącego jednak rachunkiem Funduszu Wyborczego. Środki te zostały przyjęte i wykorzystane przez Komitet na kampanię wyborczą. Stanowi to naruszenie art. 111 ust. 1 Ordynacji wyborczej, na podstawie którego środki finansowe komitetu wyborczego partii politycznej mogą pochodzić jedynie z Funduszu Wyborczego tej partii, tworzonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857 ze zm.).

Ponadto dwie wpłaty pochodzące z Funduszu Wyborczego Socjaldemokracji Polskiej dokonane zostały w następujących terminach: a) kwota 180,00 zł, 8 grudnia 2004 r. (Wb 15), b) kwota 40,00 zł., w dniu 9 grudnia 2004 r. (Wb 16), co znajduje potwierdzenie w wyciągach bankowych z konta. Przyjęcie tych środków przez Komitet Wyborczy Socjaldemokracja Polska stanowi naruszenie art. 110. ust. 4 pkt 1 Ordynacji wyborczej, albowiem zabronione jest pozyskiwanie przez komitet wyborczy środków finansowych po dniu wyborów, tj. po dniu 12 września 2004 r.

W skardze na powyższą uchwałę pełnomocnik finansowy Komitetu Wyborczego Socjaldemokracja Polska wniósł o jej uchylenie. Odnośnie do naruszenia art. 110 ust. 4 pkt 1 Ordynacji wyborczej pełnomocnik wskazał, że kwota 180 zł, przekazana z rachunku Funduszu Wyborczego SDPL w dniu 8 grudnia 2004 r., nie została przyjęta przez Komitet Wyborczy SDPL i została zwrócona 17 grudnia 2004 r. na rachunek Funduszu Wyborczego SDPL wraz z saldem rachunku Okręgu 30 w wysokości 3,32 zł. Natomiast kwota 40 zł, przekazana z rachunku Funduszu Wyborczego SDPL 9 grudnia 2004 r., przeznaczona była i została wykorzystana na pokrycie kosztów bankowych za listopad i grudzień 2004 r., a nie na kampanię wyborczą w ścisłym tego słowa znaczeniu. Natomiast w kwestii naruszenia art. 111 ust. 1 Ordynacji wyborczej pełnomocnik stwierdził, że wpłata 22.000 zł na rachunek Komitetu Wyborczego Okręgu nr 30 w dniu 27 sierpnia 2005 r. z rachunku bieżącego SDPL (a nie z rachunku Funduszu Wyborczego SDPL) była błędem technicznym, który wy-

stąpił w początkowym okresie posługiwania się internetowym systemem przelewów banku BPH SA. Błąd ten został naprawiony w dniu 30 sierpnia 2005 r. poprzez dokonanie przelewu tej kwoty z rachunku Funduszu Wyborczego SDPL na rachunek bieżący SDPL. Fakty te zostały opisane w raporcie z badania sprawozdania wyborczego okręgu nr 30 (pkt 3.3, str. 5), a w rozdziale 5.1 Podsumowanie naruszeń przez Komitet Wyborczy przepisów ustawy Ordynacja wyborcza". Autorzy raportu nie wymienili tego błędu jako naruszenia przepisów Ordynacji. Raport sporządzony został przez FTW A. Spółki z o.o. na zlecenie Państwowej Komisji Wyborczej w trybie przewidzianym w art. 122 ust. 3 Ordynacji wyborczej. Skarżący podniósł również, że mimo różnicy zdań pomiędzy autorami raportu i sprawozdania wyborczego a Państwową Komisją Wyborczą co do zakresu wykroczeń, ta ostatnia nie zastosowała się do art. 122 ust. 1 Ordynacji nakazującego jej wezwanie komitetu wyborczego do usunięcia wad sprawozdania lub udzielenia wyjaśnień.

W odpowiedzi na skargę Państwowa Komisja wyborcza podtrzymała stanowisko wyrażone w zaskarżonej uchwale.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga jest w całości nieuzasadniona. Przepis art. 110 ust. 4 pkt 1 Ordynacji wyborczej stanowi, że zabrania się pozyskiwania środków przez komitet wyborczy po dniu wyborów. Sformułowanie „zabrania się” wskazuje na bezwzględnie obowiązujący charakter tego przepisu. W związku z tym żadne okoliczności nie uzasadniają wyjątku od regulacji w nim zawartej, ponieważ ustawa takich wyjątków nie przewiduje, a w razie naruszenia tego przepisu przez komitet wyborczy Państwowa Komisja Wyborcza jest obowiązana do odrzucenia sprawozdania wyborczego, niezależnie od przyczyn naruszenia (zob. postanowienie siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 23 kwietnia 2002 r., III SW 4/02, OSNP 2003 nr 4, poz. 81). Nie budzi wątpliwości, że kwoty 180 zł i 40 zł zostały pozyskane przez Komitet wyborczy odpowiednio 8 i 9 grudnia 2004 r., a zatem po dniu wyborów. Wyjaśnienie skarżącego (dotyczące zwrotu 180 zł) nie jest przekonujące. Wynika z niego, że 17 grudnia 2004 r. kwota ta została zwrócona na rachunek Funduszu Wyborczego SDPL wraz z saldem rachunku Okręgu 30 w wysokości 3,32 zł. Wynika stąd, że wpłata ta wiązała się z zamknięciem rachunku w tej dacie i przelaniem na Fundusz Wyborczy SDPL zgromadzonych na nim środków finansowych. W tej sytuacji uznanie, że obejmowała ona również

nieprawidłowo pobrane środki w wysokości 180 zł opierałoby się jedynie na oświadczeniu pełnomocnika finansowego złożonym *ex post*, w skardze na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej, odrzucającą sprawozdanie. W okolicznościach niniejszej sprawy wiarygodność temu oświadczeniu nadałby np. niezwłoczny zwrot nieprawidłowo pozyskanych środków z zaznaczeniem na dowodzie przelewu tytułu wpłaty, co nie miało jednak miejsca. Również wyjaśnienie dotyczące kwoty 40 zł nie podważa zarzutu naruszenia przez Komitet Wyborczy art. 110 ust. 4 pkt 1 Ordynacji Wyborczej. Kwota ta została pozyskana po dacie wyborów i zużyta. Nie ma znaczenia, czy została ona wydatkowana na kampanię wyborczą w ścisłym tego słowa znaczeniu, czy też na inne cele, np. na pokrycie kosztów bankowych. Należy bowiem stwierdzić, że w świetle kategorycznego brzmienia rozważanego przepisu pozyskiwanie środków finansowych przez komitet wyborczy po dniu wyborów jest zabronione bez względu na cel, na który komitet je wydatkuje.

Zgodnie z art. 111 ust. 1 Ordynacji wyborczej środki finansowe komitetu wyborczego partii politycznej mogą pochodzić jedynie z Funduszu Wyborczego tej partii tworzonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz.U. Nr 98, poz. 604 ze zm.). Z kolei art. 122 ust 1 pkt 3 lit. d Ordynacji wyborczej stanowi, że Państwowa Komisja Wyborcza, w terminie 4 miesięcy od dnia złożenia sprawozdania wyborczego odrzuca sprawozdanie w wypadku przyjęcia przez komitet wyborczy partii politycznej środków finansowych pochodzących z innego źródła niż Fundusz Wyborczy tej partii.

Nie ulega wątpliwości, że wpłaty na rachunek bankowy Komitetu, dokonane 27 sierpnia 2004 r. w łącznej wysokości 22.000 zł, wpłynęły z rachunku bieżącego (głównego) Socjaldemokracji Polskiej, a nie z rachunku jej Funduszu Wyborczego. Środki te nie zostały zwrócone darczyńcy przez Komitet Wyborczy, lecz zostały przyjęte i wykorzystane na kampanię wyborczą Komitetu. Skarżący twierdzi, że wyżej opisana wpłata z 27 sierpnia 2005 r. została dokonana wskutek błędu technicznego, „który wystąpił w początkowym okresie posługiwania się internetowym systemem przelewów Banku [...] SA” oraz dodaje, że błąd ten został naprawiony 30 sierpnia 2005 r. poprzez dokonanie przelewu tej kwoty (a raczej jak należy przyjąć, jej równowartości) z rachunku Funduszu Wyborczego SDPL na rachunek bieżący SDPL. Twierdzenia te są jednak gołosłowne. Pełnomocnik finansowy nie podjął nawet próby uwiarygodnienia swych twierdzeń, np. przez wyjaśnienie na czym polegał podnoszony przez niego błąd techniczny. Ponadto, nawet gdyby założyć ich praw-

dziwość, to i tak nie uchylłoby to naruszenia art. 111 ust. 1 Ordynacji wyborczej oraz nie wyłączyło skutku tego naruszenia określonego w art. 122 ust 1 pkt 3d tej ustawy, skoro Komitet nie tylko przyjął tę kwotę, lecz wykorzystał ją na kampanię wyborczą. Działaniem potwierdzającym omyłkowe przekazanie (i przyjęcie przez Komitet) środków z rachunku bieżącego partii na rachunek Komitetu byłby np. niezwłoczny i udokumentowany zwrot tej kwoty po stwierdzeniu omyłki. Takiego działania Komitet nie podjął.

W tej sytuacji przekonujące jest wyjaśnienie Państwowej Komisji Wyborczej, iż pomimo niezakwestionowania w Raporcie z badania sprawozdania wyborczego Komitetu, sporządzonym przez biegłego rewidenta, wpłaty kwoty 22.000 zł, naruszenia art. 110 ust. 4 pkt 1 oraz art. 111 ust. 1 Ordynacji wyborczej zostały udokumentowane w wystarczającym stopniu. W związku z tym niewezwanie Komitetu do udzielenia Komisji wyjaśnień co do treści sprawozdania w trybie art. 122 ust 2 tej ustawy nie może być ocenione jako naruszenie tego przepisu.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy, stosownie do art. 123 ust. 2 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej i Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, orzekł jak w sentencji.

=====